

לאן הולך לוי אשכול?
 השבוע נתן ראשי-המשלה עצמו את ה"תשובה": אל הקו הקיצוני ביותר. אשכול חותר בגלוי למעמד של נץ ראשי, תוך דחיקת משה דיין ממעמד זה.
 היות מהיר זאת בצורה מורה. לפני שבין עינים מסר בשם המשלה הודעה בכנסת. על הודעה זו נערך ויכוח ארוך וממנה, ובין השאר השמיעו דוברי-האופוזיציה המעטים הערות ענייניות רבות. גם מפוספלי הליכוד הלאומי עצמו הושמעו כמה וכמה הערות הסותרות את קו אשכול. כך תבע משה אונא מהמפקד"ל קו הפוך של אשכול, וה"כ המערך צוק תבע להתחיל מייד במיבצע גדול ליישוב הפליטים.

השבוע היה על לוי אשכול לסכם את ה"דיון — בלוי מכל להשיב באתחול. הוא התחמק כגלוי ויכוח, באמתלה השקפה והשיגרתית כי אין זה הזמן לפולמוס. במקום להשיב, מסר אשכול למעשה ה"הרה מדינית חדשה, היא היתה שונה בהרכה מקודמתה: היא חדש של קיצוניות.

סקרפ מחרטום. טען אשכול: הערבים שיקרו תמיד כאשר התחייבו להפסיק את הפעולות-האיבה נגד ישראל. הם משקרים גם לעומתם כאשר הם מביעים נכונות להסכים להפסקת הלוחמה.

כראייה לזכר הביא אשכול ציטטות מדברים סודיים שאמרו, כביכול גמאל עבד-אל-נאצר והמלך חוסיין בדיונים החשאיים בחרטום. היה זה באמת סקרפ בינלאומי. האמריקאים, שיש להם שרות-ביון יעיל משלהם, טוענים כי בחרטום השמעו מנהיגים אלה דוקא דברים מחוגים ביותר. לפי אשכול, לעומת זאת, אמרו המנהיגים שיש להשמיד את ישראל, מייד עם התעצמותם החדשה.

פארארוכס. תביעת אשכול: על הערבים לשבת עם ישראל ליד שולחן המשא-ומתן, ולתתם עימה על חוזה השלום.
 בכך הגיע ראשי-המשלה לשיא הפארארוכס. אחרי שהוכיח שחתימת הערבים אינה שווה את הנייר שהיא חתומה עליו — מה הטעם לתבוע מהם חתימה חדשה על נייר חדש, ולבוא גם ניהר שתיקרא הסכם-שלום? כחונתו הברורה של אשכול: מכיוון שאין סיכוי כי הערבים ייכנסו למשא-ומתן גלוי, ראו הם רואים הודאה בכלי-הנעץ, תחזיק ישר בשטחים לצמיתות, בכונן להכריז על כך.

בטחון

ערפל

משחתת חילי-הים הישראלי איתן טבעה השבוע בפעם השנייה.

חוקר ברילב תשובה על שאלות

גילוי שידהים את הוא יהודי אשר

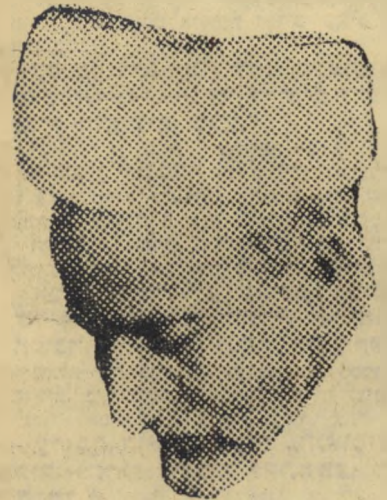
זהו הסיפור המדהים ביותר המתחבא היום בישראל. כל הקשורים בו עשו יד אחת כדי להסתירו. הם נושאים בלבם את הסוד מזה כמה שנים — מאז היום בו פרצה המחפוכה בתימן ופולק האימאם כאדר. בין ראשי-המפולקה החדשה תבשרם עבד אל-רחמן איריאני. רק הם ידעו שהמפכ"ל חדר לנושאי תימן, ואיך הצליח "העולם הזה" לגלות איך הפך זכריה חדר לנושאי תימן, כתבת "העולם הזה" נורית גרץ: את הסוד הכמוס — לנוחת להלן

קראו לו על שם העיר איריאן. היה שופט עליון. כמו כאלו בית-משפט עליון, היה לו הרגה הכי גבוהה. הוא איסוף את הילד, ולקח אותו אליו. כמו כן. גם נתן לו את השם שלו — איריאני, וגידל אותו בחצר האימאם.

באחותו, גמאר, הדבר פגע קשות. היא

ה שמועה הראשונה סיפרה שבחורה נשיא תימן החדש. הוא בת אחותו של נסעתי לירושלים. חיפשתי את הבחורה ומצאתי אותה מאחורי שולחן-כתיבה במשרד וממשלתי בלב העיר.
 היא סירבה למסור את הסיפור. "זה מש" פחתי", היא טענה, "זה יפגע בו, וזה יפגע בנו. אנחנו לא מעוניינים".
 היא הסכימה לתאר את העובדות ה"עיקריות".

"ההורים של אמי מתו", היא סיפרה, "הם השאירו אחריהם את אמי, שהיתה כבר נשואה ואם לשלושה ילדים, ואת אחיה שהיה אז בן שלוש-עשרה, ועוד אחות אחת. "לפי החוק בתימן כל היתומים צריכים להתאסלם. לכן לקחו את אותו אה, איסלמו

נשיא תימן

התאבלה עליו, כאילו מת, וניסתה לשכוח אותו. אבל ילדיה ניסו להמשיך לשמור על קשרים עם הבן שהתאסלם.

"הוא היה בחור יפה. גבוה. יותר גבוה ממני", כשסיפר גמלאי, "כל התימנים קטנים אבל הוא היה גבוה. אחר כך הוא נהייה סוחר, והיה גם חייל. היה עובד בשליחות. כשהשופט הוציא פקודה מבית-משפט, הוא היה הולך להביא אותה, והוא מקבל כסף מהאנשים. זה היה העבודה של החיילים בתימן. כשלא היה עובד היה סוחר, אבל תמיד היה לו רובה, וכשהיה סוחר היה בא לפעמים לעיר ימנו. היה לו שם בית. אבל לא היינו רואים אותו הרבה, כי האמא לא רצתה".

★ ★ ★
 יפה, גבוה, שקרן

שנת 1934 עזבה גמאר, אמו של ניסים גמלאי, את תימן, יחד עם אביו החורג, ועלתה לארץ-ישראל. ניסים נשאר בתימן עוד שנה, ואז הוא נפגש מספר פעמים עם דודו המוסלמי.

"כמה פעמים אכלנו ארוחת-צהריים ביחד", סיפר ניסים, "על חשבוננו. פעם הוא נשאר בעיר שלושה ימים. נפגשנו מספר פעמים. אם היה חכם? לא יודע. היה בחור יפה. גבוה. שקר הרבה על התלמוד של הערבים. בגלל זה נהייה חשוב אצלם".

בשנת 1936 עלה ניסים גמלאי ארצה ומאז הוא שמע יותר על דודו. כשמיהל חייל בצבא הבריטי ניסה לכתוב לו מכתבים. אבל הדוד לא השיב עליהם.

★ ★ ★
 "אין לי אה!"

כתובת הבאה: גמאר חדר, הנקראת [?] כיום בשמה העברי: לבנה, אחותו של הנשיא.

היא גרה עם בעלה בדירת חדר. שתי מיטות. ארון קטן. חושך. מעט קישוטים. קר. בחוף יורד גשם והכניסה לבית מוצפת מים. התיקרה דולפת, ספות ניסוף, לחוף קערה. אשה זקנה מאד, פנים מקומטים, יפים, יושבת על מיטה אחת. משתעלת. בעלה שוכב במיטה שנייה, מכוסה בשמיכה וקורא עתון.
 הם מקבלים אורחים יפה להפליא. האשה

אחותו הישראלית

איתו וגם את אחותו הלא-נשואה, כאן אמי לא שמעה עליהם יותר.
 כשקראנו בראשונה את שמו בעיתונים, לא האמנו שזה הוא. אבל אחר-כך, כשראינו את התמונה שלו, וראינו שהוא דומה כל כך לאמי, חשבנו שאולי בכל זאת".

★ ★ ★
 רב או שוחט

כ ז הפרטים היו מתאימים. הגיל, הדמיון, השם. אבל היחיד שזכר היטב את אחיה האהב היה האם, והאם לא רצתה להיזכר בו.

"את מבינה", הוא ארשה הבחורה, "בשבילה לא חשוב בו. אבל ראשי-המשלה, או נשיא, כשבילה זה כאילו אין לה אמה. היא איבדה אותו ברגע שהוא התאסלם. עד עכשיו היא הצליחה לשמור את זה בסוד. איש לא ידע על זה, חוץ מהמשפחה. עכשיו פתאום ידעם מרבים עליו. היא נעשית חולה מזו".
 עובתי את הבחורה והלכתי לחפש את אחיה, ניסים גמלאי, המבוגר ממנה בשנים רבות.

מצאתי אותו אצל בתו, בחדר קטן וצר, ובו שתי מיטות. אחת לזוג הצעיר, ואחת לשני ילדים חמודים. מלאי מרץ.

האבא היה שם. אדם עליו מלא שמחת חיים. התינוקות רקדו על הריצפה, הבת הגישה קפה עם הל, והבעל התנצל על אי-הסדר. החדר היה מסודר. בחוף ירד גשם. האשה פתחה את החלונות, הילדים צהלנו. "קראו לו זכריה", סיפר ניסים גמלאי, מקצה המיטה שעליה ישב, וזאת אומרת יחיה. בתימנית זה, או אותו וזה. הילדים שלו חשבו שיהיה רב, או שוחט. לימדו אותו הרבה תורה. היה ילד יפה. יהודי. אבל כשנתאסלם התחיל לקחת ברצינות את דת האיסלאם. נהיה מוסלמי אדוק.
 "האיש שאיסלם אותו היה השופט איריאני.

לפני כחודש טבעה המיזרם. השבוע טבעה איתו במסך האפול שהוטל על תר צאות החקירה שערך סגן הרמטכ"ל, האלוף חיים ברילב, בנסיבות שהביאו לאובדנה. לאחר מכול השאלות שניסרו בציבור עם האסוף, קיח הכל כי פירסום דויח החקירה ימציא תשובות לפחות לחלק מהן. הקטע הקצר ממסקנות הדויח שפורסם, רק הגביר את הערפל סביב פרשת אילת.

הקטע שנמסר לפירסום הכיל את מסקנותיו של ברילב, שנעשה מיסגה בכך שהמשחתת הפליגה לטוח הטלים המצרי כסיוור שיגרתית ולא כסיוור קרבי, ואת דעתו כי אין להעמיד לדין מישהו ממפקדי חיל-הים בגלל הת"רשלות, הפרת הוראות או הריגה מסמכות. הדויח של ברילב חיוב היה להכיל תשורבות על השאלות הבאות:

● האם ניתנה הוראה אילת להפליג למקום שהפליגה, ואם הוראה זו ניתנה כי חוק בהתאם לנוהלי צה"ל?

● האם היו על האונייה אנשים או חיילים שלא נכללו בצוותה ושלא היה זה מתפקידם להיות עליה?

● האם היתה אילת מצויידת בכל מכשירי ואביזרי-ההצלה המודרניים הדרושים לאוניית-מלחמה הגימצאת בטוחה טילי הי אויבי?

● מה קרה למכשיר-הקשר לשעת חירום המיועד להפעלה כאשר נפגע מכשיר הקשר הראשי?

● האם לא ניתן היה לגלות את ירי הטילים מנמל פורט-סעיד, לפני שאלה היו כבר בטוח-פגיעה לאונייה?

● מדוע איחרה העזרה להגיע אל ניצולי האונייה ששהו במים אחר הטביעה?

● מדוע הצליחו משקיפי האו"ם לקלוט את קריאות האועקה מהאונייה לפני יחידות צה"ל בסיני?

תשובה על שאלות אלה היתה מונעת גל של רענונים ושמועות בציבור. יתכן שה"תשובות כלולות בדויח שהגיש ברילב לרמטכ"ל. אולם אי-פירסומן כמותו כאי-הימצאותו.

מדיניות

הכשרת

הקרקע

השבוע הודיע לוי אשכול על יצירת תפקיד חדש. במנגנון המדינה: התפקיד של ניצוגו האישי של ראשי-המשלה בענייני ה"שטחים המחוזקים. האיש שזכה במינוי: משה ששון, איש משרד החוץ. תפקידו: "ליום פעולה מדינית בגדה המערבית".

ג'ינג'י לוחם. "מוריס" ששון, כפי ש"הוא ידוע בחוג ידידיו, הוא גינג'י ליהט וממושקף. דבר המתבטא ברעיונות שהוא מעלה במהירות הבזק. ובצירי-הידיוקן ש"הוא נוהג לצריר תוך כדי ישיבות, להנאח נושאי-ציריו.

את דרכו במנגנון הממשלתי עשה כשעול כבוד רובץ עליו: אביו, שר המשרטה אליהו ששון, הוא אישיות ציבורית מפורסמת, מה מחה מספר אחוז לעניינים ערביים מזה למעלה מארבעים שנה. במקום לפרוק את העול, בחור משה לשאת אותו, ולהמשיך במסורת הערבית של אביו, כיום, לאחר שיר רה של תפקידים דפלומטיים, הוא נחשב לאחד המומחים הרציניים של משרד-החוץ, בכל הנוגע לבעיות מרחב.

הוא אחר מלחמת הערבים החל לומד את הנוף האנושי והפוליטי של הגדה ה"מערבית. קשרי אביו — ידיד בית המלוכה ההאשמית — עזרו לאי-מטע.

כמו רוב תפקידים הבכירה העוסקת בש"חיים אלה, לא יכול היה ששון להתעלם מן הסיכוי המדיני העצום הגלום בתנועה פלסטית נית עצמאית. החותרת לשלום עם ישראל. הוא גם ידע, כי תועלת אלה הם הרעיונות הרשמית למנהיגים הפלסטטיאנים, נוצרה דיעה חזקה בקרב פקידות זו, שיש לעודד את תנועתם. כי ברור, שהקו העקר של הממ"שלה, המתקשטת על ניהול שיחות ישירות בלבד עם מדינות ערב, לא יוביל לשום הסדר שלום. ואו עשויה המשלה להגיע ל"מסקנה, כי הפתרון הפדראטיבי, שאפשר להשיגו בלי שיחות עם מדינות ערב, הוא בכל זאת המוצא הסביר מן הסכך.

מינויו של ששון אינו מבשר מיפנה בעמדה הממשלתית. הוא שרן מרמז, כי אי-שם בממ"שלה מתגבשת הדיעה, שכדאי להכשיר את הקרקע בכיוון זה — לכל מיקרה שיבוא.